

paragraf, den ændrede geografiske afgrænsning, det forbedrede verifikationsarrangement, alt sammen faktorer, der burde medvirke til en hurtig virkeliggørelse af aftalen. Fra sovjetisk side håbede man, at aftalen ville blive godkendt af generalforsamlingen, således at den hurtigt kunne åbnes for undertegnelse. Også USA fremhævede de forbedringer, aftaleudkastet var undergået under forhandlingerne i Genève. Denne aftales tilblivelseshistorie var et enestående eksempel på, hvorledes et vigtigt multilateralt instrument kunne udvikles med deltagelse af mange lande. En bred tilslutning til aftalen ville være et skridt fremad i bestræbelserne for at standse våbenkapløbet.

Næsten alle delegationer gav udtryk for tilfredshed med det reviderede aftaleudkast og fremhævede især den saglige atmosfære, som havde muliggjort et lykkeligt kompromis. Hertil føjede en række delegationer dog den betragtning, at aftalen ikke måtte ses som et endeligt mål i sig selv, men alene som skridt på vejen mod en definitiv sikring af havbunden og dennes undergrund alene til fredelige formål.

Kun få lande og fortrinsvis visse latinamerikanske rettede kritik mod aftaleudkastet. Frankrig erklærede, at udkastet ikke imødekom de franske synspunkter. Udkastet tog kun i et vist omfang hensyn til princippet om udnyttelsen af havbunden alene til fredelige formål. Udkastets verifikationsbestemmelser var heller ikke tilfredsstillende, idet den foreslåede procedure var begrænset til nationale kontrolforanstaltninger. Det burde i stedet have været et effektivt, internationalt kontrolsystem. En række latinamerikanske lande som Argentina, Brasilien, Chile, Colombia, Den dominikanske Republik, Guatemala, Mexico, Panama, Paraguay, Uruguay og Venezuela var ikke udelt tilfreds med aftalen, men kunne alligevel støtte dennes godkendelse af generalforsamlingen først og fremmest på grund af bestemmelsen i art. IV om, at aftalen ikke præjudicerer nogen aftaleparts holdning med hensyn til eksisterende internationale aftaler eller sådanne krav og rettigheder, som nogen aftalepart måtte påberåbe sig med hensyn til farvandene ud for deres kyster samt løfteparagraffen i art. V. På forespørgsel fra Mexico bekræftede i øvrigt både USA og Sovjetunionen, at traktaten

alene rettede sig på spørgsmålet om havbundens demilitarisering og var uden præjudice i andre henseender.

Kun Peru og El Salvador, som ved afstemningen stemte imod aftaleudkastets godkendelse, jfr. nedenfor under B, gik direkte imod aftalen. Begge lande forsøgte i teknisk betoned indlæg at drage værdien i aftaleudkastet i tvivl. El Salvador udtalte således, at udkastet var unøjagtigt og lagde direkte modstridende principper til grund. El Salvador så ingen anledning til, at udkastet berørte kontroversielle spørgsmål vedrørende retsordenen på havet, og mente i øvrigt, at det var helt overflødig, at udkastet tog stilling til spørgsmålet om søterritoriets bredde.

2. Moratorietanken.

Ikke-spredningsaftalens ikrafttræden den 5. marts 1970 og genoptagelsen af SALT-forhandlingerne i Helsingfors mellem USA og Sovjetunionen blev i næsten alle indlæg hilst med tilfredshed. En lang række delegationer gav samtidig udtryk for håbet om, at der snart måtte komme et positivt resultat ud af de substansforhandlinger om en begrænsning af det strategiske våbenkapløb, som hermed var indledt.

USA forsikrede de øvrige delegationer om, at den amerikanske regering var sig den store betydning, som SALT-forhandlingerne havde for hele verden, bevidst, og at man var rede til at fortsætte forhandlingerne med Sovjetunionen i en seriøs atmosfære. Sovjetunionen på sin side erklærede, at man var fast besluttet på at fortsætte forhandlingerne med USA for at finde frem til en gensidigt acceptabel løsning på det vitale problem, som spørgsmålet om en begrænsning af det strategiske våbenkapløb udgjorde.

Adskillige af de uforpligtede lande, først og fremmest de 12 uforpligtede medlemmer af nedrustningsudvalget i Genève, gav udtryk for, at generalforsamlingen skulle vedtage en opfordring til atommagterne om øjeblikkeligt at standse det nukleare våbenkapløb og at ophøre med enhver afprøvning og deployering af offensive og defensive atomvåbensystemer (moratorium). Et herpå rettet resolutionsforslag blev senere i debatten fremlagt af de 12 uforpligtede medlemslande af CCD, jfr. nedenfor under B.